

Justitiedepartementet

Betänkandet En ny lag om ordningsvakter m.m. (SOU 2021:38)

Uppsala universitet har genom remiss anmodats att yttra sig i rubricerat ärende. Universitetet vill anföra följande.

INLEDNING

Utredningen har haft i uppdrag att undersöka om ordningsvakter på bättre sätt än nu kan användas för att tillgodose samhällets behov av trygghet och ordning på allmän plats och för att öka chanserna till att brott upptäcks. I uppdraget har ingått att undersöka om ordningsvakter borde kunna utföra fler uppgifter än de som de för närvarande har. I direktiven anges att det utifrån kravet att använda Polismyndighetens resurser på ett effektivt och ändamålsenligt sätt, kan finnas vissa särskilda arbetsuppgifter i ordningshållningen som i dag inte utförs av ordningsvakter, men som till sin karaktär är sådana att det bör övervägas om de lämpligen kan utföras av dem.

I denna inledning ges kommentarer till Ordningsvaktsutredningens förslag på ett mer övergripande plan, som enligt Uppsala Universitet är nödvändiga för att sätta in det i ett större sammanhang. Längre fram framförs synpunkter på enskilda delar av betänkandet.

Oavsett om man anser att anledningen till den ökade användningen av ordningsvakter är bristen på poliser i yttre tjänst, att det faktiskt förekommer mer ordningsstörningar, att ordningsvakter förebygger brott och främjar trygghet eller om det är bevakningsbranschens intressen som står bakom ökningen, är det viktigt att klargöra att utredningens utgångspunkt är att andra

aktörer än polisen förväntas betala för att det finns uniformerad personal med större befogenheter än gemene man.

Denna grundläggande systemförändring borde utredningen ha beskrivit och utrett betydligt noggrannare. Det är svårt att se hur utredningen kommit fram till förslagen om utökade uppgifter för ordningsvakter på ett högre plan, eftersom den inte resonerar om vad denna nyordning, där alltså privata eller offentliga aktörer utanför polisväsendet får stå för att polisiära uppgifter utförs, skulle föra med sig i ett större samhälleligt sammanhang.

Den verklighetsbeskrivning som utredningen för fram och som den grundar sina förslag i, är både förenklad och svårtillgänglig. Den hänvisar ofta oreflekterat till vaga begrepp som ”utvecklingen”, ”att tiden är mogen”, ”behovet har ökat” eller liknande, som skäl för sina ståndpunkter. Det tas för gott att otryggheten och ordningsstörningar har ökat och att lösningen på detta är att ge ordningsvakter fler uppgifter.

Visserligen diskuterar utredningen skillnaderna mellan upplevd otrygghet och faktisk risk för att vara med om ordningsstörningar eller att utsättas för brott, men diskussionen leder inte långt. Att begreppen inte klargjorts på ett tillräckligt genomtänkt och medvetet sätt, kan illustreras av att avsnitt 4.4, som rubriceras ”Samhällets arbete med ökad trygghet och brottsförebyggande åtgärder”, enbart behandlar begreppet trygghet. Avsnitt 4.5, som har titeln ”Något om brottsförebyggande arbete” tar upp både trygghetsskapande arbete och utvecklingen av detta arbete på det lokala planet. När utredningen sedan kommer fram till att det finns stöd för att ordningsvakter kan bidra till att främja tryggheten (s. 69), är det alltså inte helt enkelt att ta till sig hur den kommit till den slutsatsen.

Nu mera har många ordningsvaktssysslarna som uppdrag på heltid, till skillnad från förr när det oftare var fråga om sidouppdrag. Detta tar utredningen som intäkt för att föreslå en ”utvecklad användning av ordningsvakter” (s. 132). Det verkar inte falla den in att en bidragande orsak kan vara att bevakningsbranschen själv drivit på detta skeende.

”Utvecklingen” sägs också ha inneburit att ordningsvakterna har mer varierande uppdrag än tidigare och att de därmed ställs inför mer komplexa utmaningar. Detta betyder emellertid, enligt Uppsala universitet, inte automatiskt att samhället genom ny lagstiftning bara har att bejaka hur det ser ut nu. Utredningen förklarar inte varför detta nya läge är önskvärt, annat än i termer av att polisen behöver avlastning, men föreslår alltså ny lagstiftning som skulle driva på denna utveckling.

Ett annat exempel på där samma okritiska inställning till hur ordningsvakter används och borde användas, är när utredningen konstaterar att ”förordnanden enligt 3 § LOV numera ges i mycket större utsträckning än vad som var tanken vid lagens tillkomst”. Utredningen skriver vidare att sådana förordnanden närmast regelmässigt ges för vissa platser dit allmänheten har tillträde, t.ex. gallerior, vid akutmottagningar, vid myndighetskontor och i anläggningar för allmänna transportmedel. Det konstateras också att det även förekommer att större geografiska områden inom vissa tätorter omfattas av förordnanden enligt 3 § (s. 78). Utredningen borde ha klargjort bättre varför den ser det som välkommet att ordningsvakter utnyttjas i mycket högre grad än tidigare.

I betänkandet påtalas gång på gång att polisen saknar resurser och att ökad användning av ordningsvakter är lösningen. Många exempel ges på där bristande polisiär närvaro gjort att ordningsvaktens ingripanden därför tagit väldigt lång tid, eftersom det krävs att åtgärden övertas av polisen. Att en person som omhändertagits av ordningsvakt enligt nuvarande lagstiftning måste transporteras av polis, beskrivs som ett stort problem som sägs bero på att det finns för få polismän, för långt bort. Utredningen anser att sådana transporter inte kräver polisens kompetens och befogenheter, utan att det räcker med en ordningsvaktens kortare utbildning och begränsade befogenheter för att genomföra den uppgiften.

Utredningen instämmer i Polismyndighetens uppfattning om att polisens arbete borde renodlas på så sätt att de enbart ska tas i anspråk när deras kompetens faktiskt är nödvändig. Även om man skulle godta ståndpunkten att det räcker med ordningsvakter för att utföra en del av det arbete som polisen inte mår med, är det inte självklart att komma fram till slutsatsen att andra ska träda in och ansvara för att ordning upprätthålls och trygghet främjas över större områden och över längre tid än vad som i dagsläget är möjligt. Detta uppdrag har länge exklusivt ålegat polisväsendet. Utredningens förslag på ökad användning av ordningsvakter får vidare till följd att inte bara uppgiften, utan också kostnaderna för det statliga uppdraget att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt främja trygghet, vältras över på andra aktörer – både offentliga och privata. Detta borde ha problematiserats betydligt mer.

Andra oreflekterade ståndpunkter framförs också t.ex. i konsekvensanalysen. Utredningen kommer i den fram till att det inte strider mot principen om det kommunala självstyret om kommuner fortsättningsvis i högre grad kan använda

ordningsvakter för att åtgärda polisbristen. Den konstaterar enbart kort att en kommun ju själv kan välja om den ska anlita ordningsvakter eller inte. Utredningen klargör samtidigt tydligt att det är ett stort problem att polisen inte har tillräckligt många polismän tillgängliga till yttre tjänst. Det står således klart att en kommun därmed i praktiken inte har annat val än att ta över ansvaret för att ordningen upprätthålls i kommunen genom att bekosta patrullerande ordningsvakter. Den situationen diskuteras över huvud taget inte.

Det finns alternativ till att kommuner och andra i högre grad förväntas använda och betala för ordningsvakter. Polismyndigheten kan helt eller delvis istället för att förordna ordningsvakter som andra anlitar, själv anställa sådana och sätta in där det inte krävs polismans befogenheter och kompetens. Polismyndigheten skulle alltså stå för utbildning dels till polis, dels ordningsvakt, precis som nu men båda skulle anställas direkt av polisen. På det sättet stannar kostnaderna för uniformerad patrullerande personal på staten. Avlastningen skulle då inte bli lika stor ekonomisk, men tillgången till personal som kan verka i yttre tjänst skulle öka påtagligt. Den principiella frågan om vem som ska stå för polisiära uppgifter borde ha utretts betydligt mer ingående och utförligt.

Direktiven anger att på utredningen ska komma med förslag som innebär att polisen ska avlastas genom ökad användning av ordningsvakter, men slutsatsen behöver inte bli att andra aktörer ska ta över ordningsuppehållande uppgifter. Utredningens förslag kan sägas bygga på slutsatsen att Polismyndigheten har misslyckats med sitt uppdrag och vill lösa det problemet genom att lämna över uppdraget att se till att allmän ordning och säkerhet och främja trygghet till andra aktörer. Även om Uppsala universitet är medvetet om direktivens utformning, borde utredningen tydligare och mer genomarbetat ha problematiserat denna slutsats.

De kommentarer som följer nedan om förslagen om ett nytt tillståndsförfarande och nya regler om ordningsvaktsförordnanden, ges med utgångspunkt från att lagstiftaren ändå väljer att lämna över ansvaret för att se till att ordningen upprätthålls och brott upptäcks till aktörer utanför polisväsendet.

KOMMUNER OCH ORDNINGSVAKTER

Det konstateras på flera ställen i betänkandet att allt fler kommuner använder ordningsvakter. ”Många kommuner är intresserade av att använda ordningsvakter i det trygghetsskapande

arbetet och utvecklingen av det lokala brottsförebyggande arbetet torde medföra att ordningsvakterna framgent kommer att spela en ännu viktigare roll i lokalsamhället än tidigare”. Det ges också exempel på hur Örebro, Stockholm och Uppsala anlitar ordningsvakter som patrullerar i det offentliga rummet ”för att hantera ökad otrygghet bland kommuninvånarna” (s. 70).

Ordningsvakter ska enligt förslaget, precis som enligt nuvarande lag, ses som ett komplement till polisen när det kommer till att upprätthålla allmän ordning. Detta är, som utredningen också konstaterar, enligt 1 § polislagen en verksamhet som tillfaller polisen, dvs. en statlig angelägenhet. Enligt 2 kap. 2 § kommunallagen får kommuner och regioner inte ha hand om sådana. Den begränsande regeln för vad en kommun får göra, borde ha analyserats närmare.

Kommuner och regioner kan använda ordningsvakter om de behövs för att säkert kunna bedriva sina egna verksamheter, t.ex. vid ett socialkontor eller en akutmottagning. Det är emellertid en annan sak om en kommun anlitar ordningsvakter för att patrullera i ett större geografiskt område för att upprätthålla allmän ordning. Då ger den sig in i statliga angelägenheter som de alltså enligt kommunallagen inte får lägga sig i. Utredningen nämner i föregående att det tillsatts en annan utredning som ska undersöka hur det borde se ut i framtiden. Det är en brist att detta problem inte diskuteras mer.

Eftersom kommuners användning av patrullerande ordningsvakter i dagsläget kan vara lagstridigt och eftersom utredningen inte kommer med något förslag på hur detta ska regleras i kommunallagen – än mindre ens verkar se det som problem – vill Uppsala universitet påpeka att den frågan måste besvaras innan kommuner kan anlita ordningsvakter med uppgift att arbeta inom ett större geografiskt område.

ETT NYTT TILLSTÅNDSFÖRFARANDE

Oavsett hur man ser på samhällsutvecklingen, eller dagens användning av ordningsvakter och vem som borde stå för kostnaderna, är förslaget om tillståndsförfarandet i sig genomtänkt. Det, tillsammans med överklagandereglererna, ger möjligheter att tydlig praxis växer fram när ordningsvakter ska kunna användas.

Utredningen föreslår att en särskild paragraf i den nya lagen om ordningsvakter (lagförslaget) anger att ordningsvakter ska kunna användas för att medverka till att upprätthålla allmän ordning och

säkerhet samt främja trygghet. Uttrycket ”upprätthålla allmän ordning och säkerhet” har tagits från 1 § polislagen, som beskriver polisverksamhetens ändamål.

Det är alldeles riktigt som utredningen säger, att begreppet inte är klart definierat (s. 71). Det utredningen i meningen därefter påstår – att begreppet anses innebära att polisen har skyldighet och befogenhet att söka förebygga, förhindra och vidta åtgärder mot överträdelser som faller under allmänt åtal – stämmer emellertid inte. Polisens rättsliga befogenheter framkommer längre fram i polislagen och i andra lagar som anger under vilka förutsättningar polisen får ingripa. Ändamålet med polisverksamheten är bl.a. att upprätthålla allmän ordning och säkerhet. Syftet ligger bakom att polisen har befogenheter – det ger inte i sig befogenheten.

Utredningen ger som ett exempel på när polisen har befogenhet att ingripa för att upprätthålla den allmänna ordningen, att en polisman har rätt att omhänderta den som stör densamma. Men den befogenheten kommer inte av 1 § polislagen. Det är i stället 13 § polislagen som anger under vilka förutsättningar polisen får omhänderta någon. I den paragrafen föreskrivs att polisen får omhänderta en person som genom sitt uppträdande stör den allmänna ordningen eller utgör en omedelbar fara för denna, eller om en sådan åtgärd behövs för att en straffbelagd handling ska kunna avvärjas.

På motsvarande sätt säger inte 2 § lagförslaget ”ordningsvakter får användas för att medverka till att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt främja trygghet” något om en ordningsvakt befogenheter. De framkommer, precis som utredningen preciserar, i andra lagar, t.ex. polislagen och rättegångsbalken.

I 4 § lagförslaget framkommer under vilka förutsättningar tillstånd till att använda ordningsvakter ska kunna ges. Där anges att sådant tillstånd ”får meddelas om det finns ett behov av sådan användning och det är ändamålsenligt för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt främja trygghet på den plats, inom det område eller den verksamhet som ansökan avser”.

Vad 2 § lagförslaget tillför är således inte helt klart – den ger inga befogenheter för ordningsvakterna. 4 § klargör när tillstånd till att ordningsvakter ges och borde vara tillräcklig.

Om lagstiftaren går med på utredningens förslag att lämna över ansvaret för att polisiära uppgifter utförs till andra aktörer än polisen, tillstyrker Uppsala universitet förslaget på tillståndsförfarandet, vilka förutsättningar som ska vara uppfyllda för att få tillstånd, att det är Polismyndigheten som är

beslutsmyndighet, undantag från tillståndskravet, möjligheterna att förena tillstånd med villkor och att återkalla tillstånd.

FÖRORDNANDE AV ORDNINGSVAKTER

8 § lagförslaget reglerar förutsättningarna för att någon ska kunna bli förordnad som ordningsvakt. Paragrafens tredje punkt anger att sökanden med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter ska vara lämplig för uppdraget som ordningsvakt.

Enligt författningskommentaren får Polismyndigheten inför denna lämplighetsprövning inhämta uppgifter som behandlas med stöd av såväl lagen (1998:620) om belastningsregister och lagen (1998:621) om misstankeregister, som lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område. 5 § i förordningsförslaget anger uttryckligen att polisen får inhämta personuppgifter som behandlas med stöd av den sistnämnda lagen.

Eftersom utredningen anser att en ordningsvakt måste leva upp till högt ställda krav på laglydnad och lämplighet, vore det enligt Uppsala universitets mening bättre om Polismyndigheten ges skyldighet att göra sådana registerkontroller, både i samband med att beslutet om förordnande fattas och löpande under den tid som förordnandet gäller.

Om lagstiftaren går med på utredningens förslag att lämna över polisiära uppgifter till andra aktörer än polisen, genom att förordna ordningsvakter som andra får bekosta, tillstyrks förslaget.

ORDNINGSVAKTERS RÄTT ATT FÖRVERKA ALKOHOL

Utredningen föreslår att en ordningsvakt själv efter Polismyndighetens beslut kan förverka alkohol av ringa värde, som den enligt nuvarande regler kan ta i beslag. Några svårare bedömningar eller långtgående ingripanden är det inte fråga om. Eventuellt felaktigt förverkande är också lätt att reparera genom skadeståndsersättning eftersom den endast handlar om mindre sakskada. Detta förslag tillstyrks således.

ORDNINGSVAKTERS TRANSPORT AV OMHÄNDERTAGNA

Allmänt

I dagsläget måste ordningsvakter lämna över personer som omhändertagits enligt polislagen eller lagen om omhändertagande av berusade personer (LOB) till polisen för den efterföljande transporten av den omhändertagne. Direktiven pekar ut sådana transporter som särskilt resurskrävande för polisen.

Utredningen godtar denna problembeskrivning och föreslår att det i respektive lag införs ett stycke som anger att Polismyndigheten, om det är lämpligt med hänsyn till den omhändertagne och omständigheterna i övrigt, får överlämna till en ordningsvakt att transportera den omhändertagne till en plats som Polismyndigheten anger. Den säger också att denna uppgift inte kräver en fullt utbildad polisman med alla tillhörande befogenheter.

Utredningen konstaterar vidare att det i många fall inte är lämpligt att ordningsvakterna lämnar den plats där de utför ordningshållande uppgifter i samband med att en omhändertagen person transporteras bort därifrån. Detta innebär, enligt utredningen, att det i praktiken i första hand torde vara möjligt för s.k. mobila team som arbetar inom större områden att utföra transporter (s. 198).

Enligt detta förslag kommer alltså bevakningsföretagen, utöver att tillhandahålla ordningsvakter med tillhörande befogenheter på en viss plats, också att kunna erbjuda tjänsten att ordningsvakter står för transporter av omhändertagna. Visserligen kan man argumentera för att någon som har uppdraget att transportera omhändertagna personer inte behöver ha lika lång utbildning som en polisman, men anlitandet av ordningsvakter får, som nämnts i inledningen till remissvaret, inte enbart till följd att Polismyndigheten och dess upptagna, fullt utbildade polismän avlastas själva uppgiften.

Även kostnaden för att transportera omhändertagna personer enligt LOB och polislagen flyttas över från polisen, dvs. staten, till den aktör som anlitar ordningsvakterna. Det blir bevakningsföretagen som mot betalning tillhandahåller den tjänsten. Direktiven och utredningen anger, som nämnts, att anledningarna till att ordningsvakter ska kunna stå för transporter av omhändertagna, är att detta är en särskilt resurskrävande uppgift för Polismyndigheten och att det inte krävs utbildade polismän för att genomföra den. Men även om man skulle ta för gott att så är fallet, är det enligt Uppsala universitet inte alls självklart att därifrån ta steget att flytta över kostnaderna för att upprätthålla

allmän ordning och säkerhet och att främja trygghet från polisen till andra aktörer.

Bevakningsföretagen ersätter på detta sätt en del av polisen, samtidigt som de kan ta betalt för tjänster som enligt lag är statens uppgift. Eftersom de mobila teamen förstås också måste förse med adekvata fordon, blir den tjänsten förmodligen rätt dyr. Dessutom förväntas ordningsvakterna att ha utrustning som gör att de kan kommunicera via polisens kommunikationssystem, som ju också kostar pengar.

Om en kommun anlitar ordningsvakter som ska verka inom ett större geografiskt område och som också transporterar omhändertagna personer, får vi i praktiken en kommunal poliskår, om än med begränsade uppgifter och befogenheter jämfört med polisen. Kommunallagen hindrar, som nämnts ovan, att en kommun bedriver sådan verksamhet. Utredningen verkar ändå se framför sig att kommuner, när de anser att det saknas polisiär närvaro, själva tar på sig ansvaret för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt främja trygghet och för detta ändamål bekostar uniformerad patrullerande personal.

Om Polismyndigheten själv använder ordningsvakter anställda av bevakningsföretag för sådana transporter, får den också betala enskilda företag för tjänsten.

Transportera någon som omhändertagits med stöd av LOB

Som nämnts ovan, föreslår utredningen att det i LOB införs ett stycke som anger att Polismyndigheten får, om det är lämpligt med hänsyn till den omhändertagne och omständigheterna i övrigt överlämna till en ordningsvakt att transportera den omhändertagne till en plats som Polismyndigheten anger. Detta förslag avstyrks.

Enligt 5 § LOB ska en polisman så skyndsamt som möjligt anmäla till sin förman om när den har omhändertagit någon. Förmannen ska pröva om omhändertagandet ska bestå. Utredningen anser att förmansprövningen av vart den omhändertagne ska transporteras kan göras på distans (s. 199). JO har ifrågasatt hur polisen använder ett sådant förfaringssätt (Remiss Dnr 1748-2020). Det är därmed anmärkningsvärt att utredningen inte ser några problem med att anbefalla en sådan rutin. Jämförelsen med en distansprövning av att förverka alkohol enligt 8 § LOB är betänklig. Det är stor skillnad i graden av ingripande för den som utsätts för resp. åtgärd.

När polisen omhändertar någon enligt LOB är det inte alltid fråga

om att ta honom eller henne till en polisstation. Lagen ger utrymme att skjutsa någon hem och ibland är läkarvård det bästa alternativet. Bedömningen av vilken åtgärd som är mest ändamålsenlig är inte lätt ens för en erfaren polisman. Det är inte heller alltid berusning som är anledningen till hur någon uppför sig. Det finns flera fall där det istället handlat om sjukdom, vilket gett olyckliga konsekvenser för den omhändertagne.

Det handlar här alltså om att helt överlämna svåra bedömningar hur en utsatt person bäst ska tas om hand till en ordningsvakt efter en prövning på distans som i praktiken är oerhört svår att göra. Det stöd från Polismyndigheten som ska hjälpa ordningsvakten att göra rätt bedömning genom en förmansprövning, blir så gott som obefintligt. Det är ett riskabelt läge både för ordningsvakten och den omhändertagna.

Transportera någon som omhändertagits med stöd av polislagen

Utredningen föreslår, som nämnts, att polisen även ska kunna överlämna uppgiften att transportera personer som omhändertagits enligt 13 § polislagen. Även detta förslag avstyrks.

Ett omhändertagande ska avbrytas så snart som möjligt. Det får endast bestå så länge det behövs när någon stör den allmänna ordningen, det finns risk för detta eller för att avvärja straffbelagd handling. Även vid ett omhändertagande enligt polislagen ska det göras en förmansprövning, 15 § polislagen. Vad händer om Polismyndigheten lämnar över transporten till en ordningsvakt och vakten under färden kommer fram till att omhändertagandet inte längre ska bestå? Har ordningsvakten möjlighet att avbryta transporten och därmed inte skjutsa personen till det ställe polisen angett?

Enligt 16 § ska den omhändertagne förhöras så snart som möjligt, men förhöret ska enligt förarbetena inte göra att omhändertagandet förlängs i onödan. Om en polisman transporterar en omhändertagen, kan förhöret hållas redan i bilen. När och vem ska hålla förhöret om en ordningsvakt står för både omhändertagande och transport?

En annan fråga som inte tas upp i betänkandet, är hur det blir med transporten om en ordningsvakt anser att en person visserligen inte behöver omhändertas, men däremot behöver avlägsnas. Att avlägsna någon enligt 13 § polislagen har en ordningsvakt befogenhet göra enligt nuvarande reglering. Det är ju inte alltid det behövs biltransport när en person avlägsnas, men om det anses

nödvändigt – vem ska transportera bort personen då? Polisen eller ordningsvakten? Om det är ordningsvakten, ska den eller polisen bestämma vart avlägsnandet ska ske?

Utredningen påpekar att ett omhändertagande ibland drar ut onödigt mycket i tiden, i situationer där polisen inte har praktisk möjlighet att hämta upp en person som en ordningsvakt har omhändertagit. Det problemet kan emellertid uppkomma även om ordningsvakter har ansvaret för transporten, oavsett om det finns ett mobilt team av ordningsvakter som enbart har som uppgift att transportera omhändertagna personer.

RAPPORTERINGSSKYLDIGHET

De tre paragrafer som enligt förslaget ska reglera ordningsvaktens skyldighet att rapportera till Polismyndigheten tillstyrks.

Att en ordningsvakt, precis som hittills, enligt 10 § förordningsförslaget inför varje tjänstgöringstillfälle ska anmäla sin tjänstgöring till Polismyndigheten. Vi får hoppas att Polismyndigheten ser till att det fungerar bättre framöver.

Enligt 10 § förordningsförslaget ska en ordningsvakt rapportera till Polismyndigheten så snart det på grund av angivelse eller det av annat skäl finns anledning att anta att ett brott som hör under allmänt åtal har begåtts. Visserligen är det inte svårt att tänka sig att en ordningsvakt som anlitas av en krog, kan få problem om han eller hon vill blidka både krogägaren och polisen. Denna dubbla lojalitet måste en ordningsvakt lära sig hur den ska hantera.

Att en ordningsvakt enligt 11 § förordningsförslaget också ska rapportera om ingripanden och om andra förhållanden som Polismyndigheten bör få kännedom om är lika självklart som att detta ska dokumenteras.

UTBILDNING

Utredningen föreslår att grundutbildningen för ordningsvakter ska ökas från 80 till 160 timmar. Om ordningsvakterna skulle få alla föreslagna nya uppgifter är 160 timmar alldeles för lite. Utökningen i sig tillstyrks, men Uppsala universitet menar att den inte räcker.

Enligt utredningen har JK ifrågasatt om grundutbildningen för ordningsvakter är tillräckligt omfattande redan med tanke på nuvarande uppgifter. Även Sveriges förenade ordningsvakter och Amnesty International Sverige har, enligt utredningen, framfört samma kritik. Polismyndigheten själv har gett uttryck för att ordningsvakternas utbildning behöver stärkas. Utredningen beskriver också att en ordningsvaks uppgifter har blivit mer komplexa sen den nuvarande utbildningen utformades.

Mycket tyder alltså på att ordningsvakternas utbildning borde ha varit minst 160 timmar redan innan de tilldelas ytterligare uppgifter. Framför allt om man tänker på att en förmansprövning på distans påstås räcka för att mobila team av ordningsvakter ska kunna göra korrekta bedömningar när de transporterar personer, måste grundutbildningen förlängas ännu mer. Visserligen föreslås att en ordningsvakt måste ha genomgått specifik vidareutbildning för att kunna anlitas för det fall han eller hon ska vidta mer ingripande åtgärder, men för att en ordningsvakt faktiskt ska kunna bidra till trygghet i ett samhälle, krävs att de behärskar inte bara de enskilda momenten, utan också får en helhetsbild av på vilket sätt deras arbete fyller en funktion i en rättsstat.

LEDNING, KONTROLL OCH TILLSYN

Förslaget om att länsstyrelsen ska tilldelas ett tydligare tillsynsuppdrag tillstyrks.

De föreslagna reglerna om Polismyndighetens ledning och kontroll över ordningsvakterna tillstyrks.

ÖVRIGT

I övrigt har Uppsala universitet inga erinringar om utredningens förslag.

UPPSALA
UNIVERSITET

Magnus Ödman
Bitr. kanslichef
Utbildningsledare

Kansliet för humaniora och
Samhällsvetenskap

Box 256
SE-751 05 Uppsala

Besöksadress:
Dag Hammarskjölds väg 7

Telefon
0701679142:

www.uu.se

Magnus.Odman@uadm.uu.se

1(1)

Beslut

2021-10-05 UFV 2021/1386

Justitiedepartementet

Betänkandet En ny lag om ordningsvakter m.m. (SOU 2021:38)

Beslut

Härmed beslutas

- att universitetet överlämnar expertens yttrande som sitt svar på rubricerad remiss.

Bakgrund

Uppsala universitet har anmodats yttra sig över rubricerad remiss. Bifogat yttrande har utarbetats av universitetslektor Ingrid Helmius vid Juridiska institutionen.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad rektor i närvaro av prorektor Coco Norén och universitetsdirektör Caroline Sjöberg, efter föredragning av utbildningsledaren Magnus Ödman. Närvarande därutöver var akademiombudsman Per Abrahamsson och Uppsala studentkårs ordförande Jacob Färnert.

Anders Hagfeldt

Magnus Ödman